

ÇİN, ORTA ASYA'DA ENERJİ LİDERLİĞİNE YÜRÜYOR

12.07.2017

Kırım Haber Ajansı (11 Temmuz 2017)

Uzmanlara göre Çin eğer mevcut yönelimini devam ettirirse 2020 yılına gelindiğinde Orta Asya enerji ihracatının yarısını elinde tutacak.

Türk Dünyasında enerji zengini ülkeler

Orta Asya'da bulunan büyük enerji potansiyelinin Rusya'nın ve İran'ın engellemeleri ile Hazar Denizi'nden uluslararası pazara açılmadığı biliniyordu. Ayrıca Kazakistan'ın enerji kaynaklarının da yine Rusya rotasına bağımlı bir halde olduğu gözlemlenmekteydi. Türkmenistan ise güneyindeki Afganistan'da yaşanan sorunlardan dolayı Hint Okyanusu'na açılacak rotadan mahrum kalmıştı.

Çin bu noktada Orta Asya ülkelerine yeni bir rota sunmaya başladı. 2006 yılında imzalanan Orta Asya ve Çin doğalgaz boru hattı anlaşması sonrası Çin Orta Asya enerji pazarında genişleyerek etkisini arttırmaya başladı.

Türkmenistan'dan başlayarak Özbekistan'ı transit geçerek Kazakistan-Çin sınırına ulaşan bu boru hattı, bölge ülkelerinin Rusya ve İran'a olan bağımlılıklarını azaltmada fayda sağlayacağı öngörülüyor. Çin bu tarihten sonra boru hattını Kazakistan'ın batısındaki, Hazar Denizi kıyısındaki petrol ve doğalgaz sahalarına uzatmayı içeren projeleri de başlattı. Ayrıca Türkmenistan'da ve Özbekistan'daki çeşitli doğalgaz sahalarına da boru hatlarının uzatılması çalışmaları başlatıldı.

Uzmanlara göre Çin eğer bu yönelimini devam ettirirse 2020 yılına gelindiğinde Orta Asya enerji ihracatının yarısını elinde tutacak. Bunun klasik Rusya - Avrupa rotasını temelinden değiştiren bir durum olacağı ifade ediliyor. Örneğin Kazakistan'da petrol üretimi sahalarında aslan payı hala Amerikan ve İtalyan şirketlerde olsa da bağımsız uzmanlar petrol üretiminin %40'ının Çinli şirketlerin elinde olduğunu belirtiyor. Özellikle enerji piyasasındaki fiyat düşüşleri Çin'in hisseleri toplamasına yardımcı oldu. Rus şirketi Lukoil Kazakistan'daki üretiminin yarısını 1.09 milyar dolara Çinli bir şirkete sattı.

Türkmenistan 2016 yılında 35 milyar metreküp doğalgazı Çin'e ihraç etti. Ülkenin hedefi 2021 yılında 65 milyar metreküp doğalgazı Çin'e ihraç ederek Çin'in doğalgaz talebinin beşte birini karşılamak. Çin ayrıca Özbekistan ile de 15 milyar dolarlık bir doğalgaz anlaşması imzaladı.Özbekistan'ın ortalama 4 milyar metreküp doğalgaz ihracatı söz konusu.

Tüm bunlar alt alta sıralandığında Rusya'nın Orta Asya'daki hakimiyetinin giderek ekonomik ve enerji alanlarında Çin'e kaydığını gözlemleyen uzmanlar bunun ileride bir çıkar çatışmasına dönüşebileceğini belirtiyor. Özellikle Çin'in İpek yolu'nu canlandırma projesi olan "Bir Kuşak, Bir Yol" projesi Rusya'nın Trans-Sibirya rotası yerine Orta Asya'yı merkeze aldığı için Rusya'nın by pass

edildiği görüşleri kulaktan kulağa yayılıyor. Orta Asya'da siyasi ve askeri olarak hegemonyasını koruyan Rusya'nın, Çin'in bu yayılmacı politikasına nasıl cevap vereceği merak konusu.

Kaynak/Source: